

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ในปี 2549 ประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาที่มีผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจหลายด้าน ได้แก่ ราคาน้ำมันที่มีราคาสูงขึ้นต่อเนื่องจากปี 2548 ส่งผลให้ค่าครองชีพ และต้นทุนการผลิตสูงขึ้น จนเกิดอัตราเงินเฟ้อ นอกจากนี้เหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมืองส่งผลกระทบต่อการลงทุนจากต่างประเทศ รวมถึงค่าเงินบาทของไทยที่มีการแข็งค่าขึ้นส่งผลต่อการขาดทุนและความสามารถในการแข่งขันของผู้ส่งออก ประกอบกับสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้ ซึ่งยังไม่สามารถควบคุมได้ และสถานการณ์น้ำท่วมส่งผลให้ 74 จังหวัดของประเทศได้รับผลกระทบทั้งหมดล้วนเป็นปัจจัยเชิงลบต่อเศรษฐกิจไทย (ธนิต โสรัตน์, 2550)

จากปัจจัยต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว ทำให้ประชาชนได้รับผลกระทบโดยตรงต่อการดำเนินชีวิต มีค่าครองชีพที่สูงขึ้นจึงทำให้เกิดการกั๊กเงินจากบุคคลและสถาบันการเงินต่างๆ ทั้งในและนอกระบบ นอกจากนี้ธุรกิจการเงินการธนาคาร มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงมากขึ้น มีการให้บริการทางด้านสินเชื่อและบัตรเครดิตกันมากขึ้น ซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยที่สูงและส่งผลให้เกิดภาระหนี้สินเพิ่มขึ้นหลายทาง

ธนาคารออมสินเริ่มดำเนินการเมื่อ 1 เมษายน 2490 เป็นต้นมา ปัจจุบันธนาคารออมสินเป็นสถาบันการเงินที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นรัฐวิสาหกิจ โดยมีรัฐบาลเป็นประกันและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง มีสาขาทั่วประเทศ 592 สาขา แต่เดิมบาทบาทโดยทั่วไปของธนาคารออมสินคือการออม โดยเป็นแหล่งเงินออมให้แก่ภาครัฐในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จนกระทั่งมีการพัฒนาในการให้สินเชื่อด้านต่างๆกับข้าราชการและประชาชนทั่วไป ธนาคารออมสินจึงมีบทบาทเพื่อสังคมและประชาชนมากขึ้น ซึ่งการดำเนินงานส่วนใหญ่ มุ่งเน้นที่จะสนับสนุนและสนองนโยบายของรัฐบาลในการพัฒนาประเทศ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศให้ดีขึ้น โดยให้บริการด้านสินเชื่อประเภทต่างๆ ได้แก่ สินเชื่อเคหะสินเชื่อโทรทอง สินเชื่อสวัสดิการ สินเชื่อธนาคารประชาชน สินเชื่อพัฒนากลุ่มอาชีพ ฯลฯ (ธนาคารออมสิน, 2551:ออนไลน์) นอกจากนี้ธนาคารออมสินยังร่วมกับหน่วยงานราชการในการหาแนวทางร่วมกันในการแก้ปัญหาหนี้สินของข้าราชการและลูกจ้างประจำในส่วน of สินเชื่อ

พัฒนากลุ่มอาชีพ โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตข้าราชการส่วนท้องถิ่น เป็นโครงการที่จะมุ่งเน้นช่วยเหลือข้าราชการและลูกจ้างประจำ โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการดังนี้

1. เพื่อแก้ไขหนี้สินข้าราชการและลูกจ้างประจำได้
2. เพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการ และลูกจ้างประจำ
3. เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตข้าราชการและลูกจ้างประจำให้ดีขึ้น

ธนาคารออมสินมีบริการสินเชื่อในโครงการดังกล่าวทุกสาขาทั่วประเทศ ซึ่งผู้เข้าร่วมโครงการต้องมีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเพื่อชำระหนี้เดิมที่มีอยู่แล้วเท่านั้น และมีคุณสมบัติอื่นครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ของธนาคารออมสิน ระยะเวลาในการดำเนินงานสินเชื่อโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตข้าราชการส่วนท้องถิ่นจะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง หากผลดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้โดยมิได้กำหนดระยะเวลาสิ้นสุดโครงการ ธนาคารออมสินสาขาบางคนที่เป็นอีกสาขาหนึ่งที่ได้รับผิดชอบการให้บริการสินเชื่อในโครงการดังกล่าว โดยมีพื้นที่การให้บริการแก่ข้าราชการและลูกจ้างประจำในพื้นที่อำเภอบางคนที่ จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงครามเป็นจังหวัดที่มี 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภออัมพวา อำเภอบางคนที และในช่วง 2 – 3 ปีที่ผ่านมาเป็นจังหวัดที่มีการเจริญเติบโต จากการท่องเที่ยวอย่างมาก เห็นได้จากการมีตลาดน้ำอัมพวาเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว ทำให้มีการขยายตัวของ การท่องเที่ยวไปอำเภอบางคนทีเกิดมีตลาดน้ำบางน้อย และตลาดเก่าบางนกแขวก รวมทั้งการที่พัทที่เป็นแบบโฮมสเตส ซึ่งทำให้คนในพื้นที่ อำเภอบางคนทีตื่นตัวในการทำอาชีพเสริม การลงทุนในการทำโฮมสเตส ผู้ขอสินเชื่อธนาคารส่วนใหญ่มีการขอกู้เพื่อไปลงทุนการค้าขาย ทำโฮมสเตส และในผู้ขอสินเชื่อส่วนหนึ่งก็เป็นข้าราชการ ดังนั้นมีข้าราชการที่ใช้บริการสินเชื่อสำหรับบุคคลในหลากหลายผลิตภัณฑ์ของธนาคารออมสิน แต่สินเชื่อโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นสินเชื่อบุคคลที่ให้บริการ ในวงเงินกู้สูงกว่าสินเชื่อบุคคลประเภทอื่นๆ ในส่วนธนาคารออมสินสาขาบางคนที่ มีการให้บริการสินเชื่อข้าราชการรวมทุกประเภท จำนวน 632 ราย (ธนาคารออมสิน, 2551:ออนไลน์)

จากเหตุผลดังกล่าว โครงการสินเชื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตข้าราชการส่วนท้องถิ่น เป็นโครงการที่ดำเนินมาเป็นระยะเวลาประมาณ 3 ปี ซึ่งยังไม่มีการประเมินผลของโครงการนี้มาก่อนผู้ศึกษาจึงอยากประเมินผลเพื่อที่จะทราบว่าข้าราชการที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตข้าราชการส่วนท้องถิ่นครั้งนี้ มีการเปลี่ยนแปลงของภาระหนี้สิน ขวัญและกำลังใจ และคุณภาพชีวิต สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ เพื่อจะนำไปปรับปรุงและพัฒนาการอำนวยความสะดวกให้สินเชื่อให้เกิดประโยชน์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาการประเมินผลสินเชื่อ โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตข้าราชการส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่รับผิดชอบของธนาคารออมสิน สาขาบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทราบผลการประเมินผลของสินเชื่อ โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตข้าราชการส่วนท้องถิ่น ในพื้นที่รับผิดชอบของธนาคารออมสิน สาขาบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม
2. สามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลประกอบและปรับปรุงการดำเนินงานสินเชื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

การประเมินผล หมายถึง การประเมินสินเชื่อภายในกรอบแนวคิดด้านภาระหนี้สิน ขวัญและกำลังใจ และคุณภาพชีวิต ของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตข้าราชการส่วนท้องถิ่น

สินเชื่อโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตข้าราชการส่วนท้องถิ่น หมายถึง สินเชื่อที่ให้บริการระหว่างหน่วยงานราชการของแต่ละหน่วยงานที่ทำข้อตกลงร่วมกับธนาคารออมสินเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาหนี้สินให้กับข้าราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และหน่วยงานสาธารณสุข ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบ ในการให้ข้าราชการและลูกจ้างประจำในหน่วยงานกู้เงินธนาคารออมสิน เพื่อนำไปชำระหนี้สิน